

РЕШЕНИЕ

№ 1480

гр. София, 23.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-16, в публично заседание на
тринадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния
състав:

Председател: Валерия Братоева

при участието на секретаря Снежана П. Т.
като разгледа докладваното от Валерия Братоева Търговско дело №
20221100900345 по описа за 2022 година

РЕШИ:

РЕШЕНИЕ №

В ИМЕТО НА НАРОДА

гр. София, 23.12.2022 г.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО, VI-16 състав, в открито съдебно заседание на
тринадесети декември две хиляди двадесет и втора година, в състав:

СЪДИЯ: ВАЛЕРИЯ БРАТОЕВА

при участието на секретар Снежана Т., като разгледа докладваното от съдията
търговско дело № 345 по описа за 2022 г., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 365 и сл. от Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

Образувано е по предявени от „Б.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на
управление: гр. София, бул. „*****, срещу „К.С. 24“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище
гр. Пловдив и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „*****, ап. А и Й. В. П., ЕГН
*****, обективно, кумулативно и евентуално съединени иски, с правна
квалификация чл. 92, ал. 1 ЗЗД, за солидарно заплащане на сумата 8250 лева – неустойка за
неизпълнение по чл. 10 от договор, сключен на 07.03.2019 г., съединен при условията на
евентуалност с иск, с правна квалификация чл. 79 ЗЗД за връщане на кафемашина LA

SPAZIALE S5 - 2 групи, сер. № 971245, кафемелачка OBEL AUTOMATIC, сер. № 1882494 и миксер за фрапе Джони, сер. № 140594891 и за заплащане на сумата 45000 лева – неустойка по чл. 14 от договор, сключен на 07.03.2019 г..

Ищецът твърди, че на 07.03.2019 г. сключил с ответното дружество „К.С. 24“ ЕООД и физическото лице Й. В. П., договор с нотариално удостоверени подписи, съгласно който срещу предоставените му за ползване движими вещи - кафемашина LA SPAZIALE S5 - 2 групи, сер. № 971245, кафемелачка OBEL AUTOMATIC, сер. № 1882494 и миксер за фрапе Джони, сер. № 140594891, ответното дружество се задължило ежесечно да закупува продукти от ценовата листа на ищеца на обща стойност 150024 лева за срока на договора, но не по-малко от 3572 лева месечно и не по-малко от 38 кг. кафе месечно и за целия период на договора – поне 1596 килограма. Това задължение ответникът не изпълнил и с исковата молба ищецът заявява разваляне на договора, като предадените движими вещи следвало да бъдат върнати в 3-дневен срок от прекратяване на правната връзка. В чл. 10 от договора било уговорено при невръщане на движимите вещи да се дължи като неустойка за неизпълнение стойността им в двоен размер, а в чл. 14 била уговорена неустойка в размер на 45000 лева, представляваща стойността на полученото възнаграждение от ответното дружество за осъществяване реклама на продуктите на ищеца, която следвало да се заплати при развалянето на договора в 7-дневен срок. „Б.Г.“ ООД претендира заплащане на неустойките, като тази по чл. 10 от договора - в размер на стойността на вещите, а при условията на евентуалност на иска за заплащане стойността им – връщането им с оглед разваления договор.

Ответникът „К.С. 24“ ЕООД, ЕИК *****, не е депозирало отговор на исковата молба.

Поради невъзможност ответникът по предявените искове Й. В. П., ЕГН *****, да бъде призована от постоянния и настоящия адрес и при липсата на работодател, на основание чл. 47, ал. 6, във вр. ал. 1 - ал. 4 ГПК, във вр. чл. 25, ал. 3 и чл. 21, т. 3 ЗПП, □ е предоставена правна помощ, като по делото е постъпило уведомително писмо от САС, изх. № 332/08.09.2022 г., видно от което за процесуален представител е определена адвокат М. Т. П., която е назначена и □ е връчен препис от исковата молба за отговор, какъвто е постъпил. В същия се твърди исковете да са допустими, но неоснователни, като претендираните неустойки следвало да бъдат намалени, с оглед частичното изпълнение на договора от ответника „К.С. 24“ ЕООД. От друга страна въведените противоепидемични мерки били форсмажорно обстоятелство, което препятствало изпълнението на договора.

Ищецът не е депозирал допълнителна искова молба, с което размяната на книжа в производството е приключила.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и въз основа на събраните по делото доказателства, намира за установено следното:

Видно от представения договор, сключен на 07.03.2019 г. с нотариално удостоверени подписи, рег. № 3177 на нотариус Р., № 203 на НК, страните постигнали съгласие ищецът да предостави на ответника „К.С. 24“ ЕООД, в качеството му на ползвател, за временно безвъзмездно ползване свои движими вещи: кафемашина 2 групи на стойност 6200 лева, кафемелачка на стойност 1800 лева и миксер на стойност 250 лева, които да бъдат ползвани в кафе-аператив, находящ се в гр. Пловдив, ул. „*****“ като ползвателят се задължил за срока на действие на договора (42 месеца) да закупува ежесечно, еднократно или на части минимални количества стоки от ценовата листа на „Б.Г.“ ООД на стойност 150024 лева – за

целия срок на договора и не по-малко от 3572 лева месечно, като ежемесечно следвало да се закупи не по-малко от 38 кг кафе „СПЕТЕМА УНИКАТО ЕСПРЕСО БАР зърна 1 кг“ или 1596 кг кафе от този вид за целия срок на договора - чл. 4, т. 9 от същия.

В чл. 8 от договора страните предвидили право на ищеца едностранно да прекрати без предизвестие договора, в случай, че ползвателят не изпълнява или е изпаднал в забава с повече от 7 календарни дни след уговорения падеж на което и да било от задълженията си по договора. При прекратяване на договора (без значение на основаниято) ползвателят следвало да върне предоставените му за ползване движими вещи, съответно неизпълнението на това задължение пораждало акцесорно такова - за заплащане на стойността им в двоен размер – чл. 10 от договора, дефинирано от страните като неустойка за неизпълнение.

В чл. 13 от договора страните уговорили, че ползвателят следва за целия срок на договора да рекламира стоките от ценовата листа на ищеца, чрез поставяне, монтиране и ползване на предоставените му от същия рекламни материали и брендиране на обекта, срещу което му се дължало възнаграждение в размер на 45000 лева. При предсрочно прекратяване на договора, поради причина, за която ползвателят отговарял, полученото възнаграждение подлежало на връщане от ползвателя като неустойка за неизпълнение – чл. 14 от договора.

Ответникът-физическо лице Й. В. П. сключила договора в качеството на солидарен длъжник, поради което в правната □ сфера се породила отговорност за изпълнение на задълженията както и наред с „К.С. 24“ ЕООД.

Видно от предавателно-приемателен протокол от 07.03.2019 г. ищецът „Б.Г.“ ООД предало на ползвателя уговорените кафемашина LA SPAZIALE S5 - 2 групи, сер. № 971245, кафемелачка OBEL AUTOMATIC, сер. № 1882494 и миксер за фрапе Джони, сер. № 140594891.

Не е спорно и от представената фактура № 0000000001/28.03.2019 г. се установява, че „К.С. 24“ ЕООД предоставило на „Б.Г.“ ООД реклама по договор на стойност 45000 лева, с включен ДДС, която сума е наредена на 27.03.2019 г. в полза на ответното дружество чрез банков превод и получаването ѝ не се оспорва.

Други доказателства от значение за спора не са събрани.

По отношение на обективно, кумулативно съединените осъдителни искове с правна квалификация чл. 92, ал. 1 ЗЗД.

Неустойката е акцесорно съглашение, с предмет задължението на неизправна страна по правна сделка да престира определена (глобално или в процент) парична сума, като обезщетение за вредите от неизпълнението на породено главно задължение, без да е необходимо същите да бъдат доказвани. Следователно, за да възникне всяко от съдебно предявените вземания е необходимо да са осъществени предпоставките: наличие на валидно главно задължение, договорено акцесорно задължение за неустойка, което е действително и неизпълнение на главното (обезпечено с неустойката) задължение.

Сключеният на 07.03.2019 г. договор е породил валидно правоотношение между страните, което има комплексен характер, тъй като съдържа елементи, характерни както за договора за наем на движими вещи, така и такива, характерни за договора за търговска продажба и за договора за изработка (реклама). Действително, страните уговорили предоставянето на движимите вещи да е безвъзмездно, което е характерно за уредения в чл. 243 и сл. ЗЗД заем за послужване, но тълкуването на общата им волята, с оглед

характеристиките на възникналото правоотношение сочи, че ползването на вещите не е безвъзмездно, а срещу насрещна престация, която обаче няма паричен характер, а се изразява в поемане на задължение за осъществяване на определен обем продажби на стоки, предлагани от дружеството, предоставящо вещите за ползване.

С клаузите на чл. 10 и чл. 14 от сключения на 07.03.2019 г. договор страните уговорили в тежест на ползвателя „К.С. 24“ ЕООД да се поражда задължение за престиране на неустойка за неизпълнение, както следва: при неизпълнение на задължението за връщане на предоставените му движими вещи в случай на прекратяване на договора - двукратния размер на стойността на тези вещи, като при прекратяване на договора по причина, за която ползвателят отговаря в негова тежест се пораждало задължение за заплащане на неустойка в размер на престираното възнаграждение за осъществяване на реклама. Следователно възникването на всяко от вземанията за неустойка предполага да е осъществен правопораждащия го фактически състав, който включва като елемент прекратяване на договора, което ищецът твърди да е настъпило в резултат на упражнено потестативно право от негова страна, породено от неизпълнението на „К.С. 24“ ЕООД да закупи стоки в определения обем и на определената минимална стойност.

В тази връзка е необходимо да се отбележи, че договорът е сключен при моделитет – срок от 42 месеца, с изтичането на който действието му се прекратява, който срок към приключване на устните състезания в производството не е изтекъл. Тъй като ответниците не твърдят и не доказват да са релевирали изпълнение на поетото задължение - да са закупили минималните количества стоки и да са постигнали посочената минимална стойност в месечен план, то това неизпълнение е юридическият факт, пораждащ потестативното право на ищеца да прекрати правната връзка с едностранно волеизявление, съгласно чл. 8, т. 3 от договора, без да предоставя допълнителен срок за изпълнение.

Независимо, че страните са използвали термина прекратяване, тъй като на страна по договора е предоставено правото с едностранно волеизявление да внесе промяна в правоотношението без да предизвестява насрещната страна и пораждането на това ☐ право е обусловено от неизпълнението на задълженията на последната, се касае за разваляне на договора по смисъла на чл. 87 ЗЗД. Това е така, тъй като неизпълнението на договорно задължение е правопораждащ факт единствено на потестативното право за разваляне, а не и на това за прекратяване на договор с продължително изпълнение с предизвестие, което не изисква никаква форма на неизпълнение (неправомерно поведение) и затова принципно не представлява санкция за някоя от страните. По принцип това разграничение има значение в случаите, в които развалянето и прекратяването на един договор имат различно действие, а именно развалянето води до отпадане на облигационното отношение с обратно действие, а прекратяването действа само за напред. При договорите за продължително изпълнение, какъвто е настоящият, развалянето също настъпва само за в бъдеще, въпреки това прецизността налага да се използва термина разваляне и налага да се изследва дали такова право на разваляне е възникнало за ищеца и валидно ли е било то упражнено.

Според създадената задължителна практика, обективирана в постановени реда на чл. 290 ГПК решения и обобщена в решение № 76/13.07.2017 г. по т. д. № 1037/2016 г. на ВКС, I Т.О., правото да се развали двустранен договор е преобразуващо по своя характер. Същото се упражнява с едностранно волеизявление и възниква при наличие на неизпълнение по един двустранен договор. Прието е, че в чл. 87, ал. 1 ЗЗД са уредени елементите от фактическия състав, като общото правило е, че договорът се разваля от изправната страна с извънсъдебно едностранно изявление до длъжника, като упражняването на това право се

предпоства от предупреждение, свързано с искане за изпълнение в подходящ срок (ако такъв се предоставя), както и с изявление, че договорът се смята за развален в случай на неизпълнение в дадения срок.

Разпоредбата на чл. 87, ал. 1 ЗЗД, установяваща предпоставки за едностранно прекратяване на двустранни договори при виновно неизпълнение, е диспозитивна и страните по договора са свободни и могат да се отклонят като уговорят други условия и начин на разваляне. Когато развалянето се извършва извънсъдебно, прекратителното действие настъпва от момента на получаване на предупреждение от длъжника и след изтичане на срока, а ако такъв не е следвало да бъде даден - от момента на достигане на уведомлението до длъжника.

Следователно правото да се развали договора е преобразуващо субективно право, което се упражнява чрез едностранно изявление на кредитора, отправено до неизправния длъжник, без да е необходимо съдействието на насрещната страна. Упражняването на правото е насочено към правна промяна – прекратяване на облигационната връзка като доколкото договорът е двустранен, с развалянето му изправната страна се освобождава от собственото си задължение, ако то не е изпълнено. Необходимо е да се прави разлика между упражняване от кредитора на предоставено му от закона право едностранно да развали един двустранен договор поради неизпълнение на насрещната страна, което се осъществява чрез отправяне на едностранно волеизявление и от друга страна - получаване на уведомлението от неговия адресат – длъжника, което има значение за настъпване на последиците на развалянето. Регламентацията по чл. 87 ЗЗД касае самото субективно право на разваляне на двустранен договор – кой е негов титуляр, при какви предпоставки може да се упражни, по какъв начин и в какъв срок, а разпоредбата на чл. 88 ЗЗД урежда правните последици на развалянето.

Неточното изпълнение на задълженията на ползвателя „К.С. 24“ ЕООД, което съдът приема да е релевирано на база неизпълнената доказателствена тежест за доказване изпълнението на поетото задължение за закупуване на стоки на определена минимална стойност и съответно кафе в минимално количество, е породило правото на ищеца да развали договора по реда на чл. 87, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 8, т. 3 от договора, без да предоставя допълнителен срок за изпълнение, тъй като такъв по общата им воля не е следвало да се предостави, с оглед предвиденото прекратяване на правната връзка без предизвестие. Изявлението на ищеца „Б.Г.“ ООД за разваляне на договора е достигнало до адресата – ползвателя с връчването на препис от исковата молба, което е осъществено в хода на настоящото производство, затова и ефектът на развалянето е настъпил на 31.03.2022 г., когато „К.С. 24“ ЕООД е получило препис от исковата молба, съдържаща волеизявлението за разваляне на договора.

Неоснователни са възраженията на ответника Й. В. П. че неизпълнението на договорните задължения било в резултат на действието на форсмажорни обстоятелства – ограниченията в дейността на обекти от вида на този на ползвателя в резултат на въведените противоепидемични мерки. Действително със заповед № РД-01-124/13.03.2020 г. на Министъра на здравеопазването за периода до 13.05.2020 г. е наредено преустановяването на посещенията в питейни заведения, кафе-сладкарници и заведения за бързо обслужване, но на тези обекти е предоставена възможност за доставки на адрес, което означава, че предлагането/продажбата на кафе-напитки е била възможна чрез осъществяване на доставки и наложените ограничения не са били от естество да доведат до пълно преустановяване на дейността на ползвателя. След 13.05.2020 г. функционирането на туристическите обекти е

възобновено, но при спазване на съответните правила за носене на защитна маска от обслужващия персонал, спазване на дистанция и дезинфекция, които мерки обаче нямат характера на форсмажорно обстоятелство, което да пречат „К.С. 24“ ЕООД от изпълнение на договорните му задължения. Затова и за това неизпълнение ползвателят не може да бъде ескупиран поради ограниченията, въведени с оглед обявената в страната епидемична обстановка.

Това означава, че развалянето на сключения договор е по причина, за която „К.С. 24“ ЕООД отговаря и това означава, че е налице хипотезата на предсрочно прекратяване на договора по причина, за която ползвателят отговаря, което е условието за поражение на задължението за заплащане на неустойка в размер на претърпеното възнаграждение за осъществяване на реклама – чл. 14 от договора. Прекратяването на договора, без значение на фактическото основание за това, но и в резултат на развалянето му е породило задължение за „К.С. 24“ ЕООД в срок от три работни дни, т. е. до 05.04.2022 г. да върне получените движими вещи – чл. 4, т. 2 от договора, а неизпълнението на това задължение е санкционирано със заплащането на неустойка за неизпълнение в двукратен на стойността им размер – чл. 10 от договора, която пък е дължима в 7-дневен срок от изтичане на срока за изпълнение на главното задължение.

Няма никакво съмнение, че никой от ответниците не твърди и не ангажира доказателства задължението за връщане на предоставените от ищеца движими вещи да е било изпълнено, съответно считано от 06.04.2022 г. е налице неизпълнение, което е правопораждащ факт на предвидената в чл. 10 от договора неустойка за претърпение на двукратния размер на стойността им.

В решение № 193 от 27.06.2012 г. по гр. д. № 1259/2011 г., Г. К., III Г. О. на ВКС, е прието, че облигацията е средство за задоволяване на един подлежащ на правна защита интерес на кредитора, с оглед на който възниква облигационно право - право на кредитора да очаква един обещан от длъжника резултат (материално благо), чието съдържание при отношения, произтичащи от договор се определя от страните. Предмет на облигационното отношение е онова, за което длъжникът се е задължил. При неизпълнение на обещания облигационен резултат, възниква гражданска отговорност за длъжника да обезщети кредитора за претърпените от него вреди. Ако престацията е още възможна и длъжникът е в забава - липсва изпълнение в надлежното време, кредиторът може да иска изпълнение заедно с обезщетение за вредите от забавата (мораторни вреди) или да иска обезщетение вместо изпълнение (компенсаторни вреди). Той може и да развали договора, с което да прекрати облигационното отношение заедно със задължението на длъжника.

При настъпил преобразуващ ефект на развалянето, кредиторът не може да търси реално изпълнение заедно с мораторно обезщетение, а само компенсаторно обезщетение (за неизпълнение) при запазване дължимостта на собствената си престация.

В Тълкувателно решение № 7/2013 г. на ОСГТК на ВКС, постановено във връзка с развалянето на договорите, е разяснено, че в хипотезата, в която двустранен договор, който не е за продължително или периодично изпълнение, е бил надлежно развален, с обратна сила се заличава всичко онова, което е било негово съдържание и остава единствено правото на кредитора на обезщетение за вредите от цялостното неизпълнение. При договорите за продължително изпълнение, какъвто е настоящият, кредиторът може да търси неустойка за обезщетяване на вреди поради настъпилото за в бъдеще разваляне (неустойка за развалянето), но за тази част от сделката, за която правната връзка е прекратена занапред.

В решение № 228 от 21.01.2013 г. по т. д. № 995/2011 г., Т. К., II Т. О. на ВКС, е прието, че неустойката освен обезпечителна и обезщетителна функция, има и наказателна функция, тъй като е предназначена да санкционира неизправния длъжник в случай на виновно неизпълнение на договора. За да възникне правото на неустойка обаче, уговорката за дължимостта ѝ не трябва да противоречи на императивните правни норми на закона и на добрите нрави, разглеждани като неписани морални норми, израз на принципите за справедливост и добросъвестност в гражданските и търговските правоотношения. Противоречието със закона и/или с добрите нрави прави уговорката за неустойка нищожна по силата на чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД и препятства възникването на вземането и на задължението за неустойка.

Предпоставките и случаите, при които уговорената в договор неустойка е нищожна поради накърняване на добрите нрави, са изяснени в т. 4 от Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС. Според дадените с решението указания, преценката дали една неустойка е нищожна от гледна точка на добрите нрави се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора, като клаузата за неустойка е нищожна поради накърняване на добрите нрави (чл. 26, ал. 1 ЗЗД) във всички случаи, когато е уговорена извън присъщите на неустойката обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.

Добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД са неписани морални норми с правно значение, нарушаването на които има същата правна последица като противоречието със закона - нищожност на договора, поради което при предявен иск за присъждане на неустойка съдът следи служебно за съответствието на уговорката за неустойка с добрите нрави като абсолютна предпоставка за нейната действителност.

Константната практика, формирана по повод искиове, с предмет вземания за неустойка, е категорична, че съдът е длъжен да следи служебно за спазването на добрите нрави, като при разрешаване на спор за заплащане на неустойка съдът дължи самостоятелна преценка за действителността на неустоечната клауза, независимо дали страните са се позовали на нищожността ѝ – в този смисъл решение № 247/11.01.2011 г. по т. д. № 115/2010 г. на ВКС, II Т. О. и решение № 229 от 21.01.2013 г. по т. д. № 1050/2011 г., на ВКС, II Т. О.

В изпълнение на служебното задължение за изследване валидността на уговорените клаузи за неустойка, преценени към пораждане на задължението, съдът намира следното.

Претендираната неустойка по чл. 10 от договора е уговорена като такава за обезщетяване вредите от пълното неизпълнение на задължението за връщане на движимите вещи (компенсаторна неустойка), като размера □ е предварително определен и не се влияе от продължителността на забавата, тъй като няма мораторен характер.

На първо място е необходимо да се отбележи, че вземането за сумата 8250 лева ищещът основава на клаузата на чл. 10 от договора и затова в какъв конкретен обем кредиторът търси защита на вземането си няма отношение при преценката на валидността на клаузата, която се изследва съобразно уговореното. Претендирането на неустойката в намален обем не би могло да санира евентуална нейна недействителност, ако същата противоречи на добрите нрави.

Клаузата за неустойка, предвидена в чл. 10 от договора е нищожна, тъй като излиза извън присъщите обезпечителна, обезщетителна и наказателна функция на неустойката. Същата е предвидена за обезщетяване вредите от неизпълнение на задължението за връщане на индивидуално определени движими вещи, които вреди принципно се изразяват в

невъзможност за ползването им по предназначение, с оглед неупражняване на фактическа власт върху тях, но не засяга правото на собственост, което остава в правната сфера на „Б.Г.“ ООД и възможността за провеждането на ревандикационен иск спрямо държателя на тези вещи - „К.С. 24“ ЕООД не е препятствана.

В чл. 57 ЗЗД е предвидено, че при възникнало задължение за връщане на определена вещ, която е отчуждена или изразходвана, т.е. при прекратено в правната сфера на кредитора право на собственост върху нея, се дължи действителната □ стойност или получената срещу отчуждаването □ цена, което означава, че неустойка за неизпълнение на задължение за връщане на движими вещи, които не са нито отчуждени, нито изразходвани (тази хипотеза е неприложима в случая, тъй като вещите са непотребими) в размер на двукратната им стойност нарушава добрите нрави, тъй като би довела до неоснователно обогатяване, а не до обезщетяване на вреди от неизпълнение на задължението за връщането им, което по същността си е само забавено такова (не се твърди вещите да са погинали или отчуждени) и вредите се съизмеряват в пазарния наем на тези вещи, който няма как да възлиза на стойността им. Това сочи на неустойка излизаща извън придадените ѝ санкционна, обезщетителна и обезпечителна функция, тъй като същата при поражение на задължението е уговорена да бъде по естеството си източник на неоснователно обогатяване и затова не съответства на принципите за справедливост и добросъвестност в гражданските и търговските правоотношения. Най-ясно нищожността, поради противоречие с добрите нрави, преценима към момента на сключване на договора, проличава като се съобрази, че и при неизпълнение на задължението за връщане само в рамките на един ден, през които „Б.Г.“ ООД ще е лишено от ползването на вещите, при редвид уговарянето на неустойката като компенсаторна, ищецът би имал правото да получи двукратната им стойност – 16500 лева, без да претърпява друга реална вреда, освен стойността на пазарния наем за този ден, при запазване собствеността върху вещите. Съотношение, при което неустойката надхвърля неизмеримо стойността на неизпълнението, определено не може да се приеме за адекватна на добрите нрави, независимо от дефинитивно санкционната ѝ функция.

На следващо място е необходимо да се отбележи, че в Тълкувателно решение №1/2009 г. на ОСГТК на ВКС като принципен критерий за преценка нищожността на клауза за неустойка предвижда и съществуването на други обезпечения, а в случая при сключването на договора кредиторът „Б.“ АД е получил лично обезпечение чрез поетата от физическото лице солидарна отговорност. По своята същност пасивната солидарност е вид лично обезпечение, тъй като в случая кредиторът разполага с две имуществени правни сфери, от които да удовлетвори вземанията си по процесния договор. В този смисъл уговорената неустойка и при съобразяване на този критерий надхвърля придадената ѝ от закона обезпечителната функция и допълнително обосновава извода за нищожност на клаузата, с която е уговорена.

С оглед изложеното, клаузата на чл. 10 от договора е нищожна поради противоречие с добрите нрави, поради което и същата не поражда права и задължения и основаните на същата клауза пасивно субективно съединени искове за заплащане на сумата 8250 лева следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

При това положение съдът дължи разглеждане на предявените при условията на евентуалност искове за осъждане на ответниците да върнат предоставените им движими вещи, с оглед отхвърлянето на предпочитаните искове за престиране на неустойка по чл. 10 от договора. Тези осъдителни искове за реално изпълнение на породено договорно задължение са основателни и следва да бъдат уважени. С прекратяването на договора е

породено задължението на ползвателя „К.С. 24“ ЕООД да върне движимите вещи, което е с настъпила на 05.04.2022 г. изискуемост и което не се твърди да е изпълнено, а за изпълнението му Й. В. П. носи солидарна отговорност.

Частично неоснователни са исковете за заплащане на сумата 45000 лева – неустойка, основана на чл. 14 от сключения между страните договор.

Няма съмнение, че договорът е развален, поради неизпълнение от страна на „К.С. 24“ ЕООД да реализира предвидените обеми закупени стоки от ценовата листа на „Б.Г.“ ООД, което предсрочно прекратяване на договора е предвидено да поражда задължението за престиране на неустойка за неизпълнение на задължението за извършване на реклама на стоките, предлагани от „Б.Г.“ ООД, за която реклама „К.С. 24“ ЕООД е получило авансово пълния размер на възнаграждението за целия срок на договора, т. е. преди изпълнение на поетото задължение за реклама.

Както се посочи, по силата на чл. 13 от договора ищецът възлага на „К.С. 24“ ЕООД срещу възнаграждение от 45000 лева, заплатено авансово за целия срок на договора, да рекламира в търговския обект стоките от ценовата листа на „Б.Г.“ ООД, чрез поставяне на предоставените рекламни материали и брендирането на обекта, което видно от представеното приложение № 2 към договора се е изразило в поставено фолио с надпис „Спетема“ на стъклата, монтиране на външна светеща табела „Спетема“ и метална табела „Спетема“ на кафе машината. Срокът на действие на договора е 42 месеца (3 години и половина) и същият е развален на 31.03.2022 г. поради неизпълнение, но на различно от обезпеченото с тази неустойка задължение – за закупуване на минимални количества стоки на определената минимална стойност, т.е. след изтичането на 3 години и 24 дни от действието му.

Уговорената клауза за престиране на неустойка по чл. 14 от договора – за обезщетяване на вредите от неизпълнение на задължението за реклама за срока на договора, съдът намира да не противоречи на добрите нрави и да поражда валидно акцесорно задължение. Както се посочи, договорът е такъв с продължително изпълнение – за целия срок на действието му от страна на „К.С. 24“ ЕООД се дължи една и съща по своето естество престация - рекламиране, съответно развалянето на договора не поражда обратно действие и не предполага връщане на дадените при сключването му престации. Прекратяването на правната връзка има действие за напред. Заплатената от страна на „Б.Г.“ ООД сума в размер на 45000 лева е насрещна престация на дължимата реклама, която след предсрочното прекратяване на договора (разваляне) не се дължи от ответниците, които дължат само обезщетение за неизпълнение, което няма пречка да е и предварително уговорено, т.е. като компенсаторна неустойка, както в случая. Размерът на неустойката, уговорен да възлиза на стойността на възнаграждението за дължимата реклама не нарушава обезщетителната, обезпечителна и санкционна функция на неустойката, която по волята на страните обезщетява вредите от непредоставена реклама, възнаграждението за която е предварително заплатено.

Рекламирането на стоките на „Б.Г.“ ООД в търговския обект на „К.С. 24“ ЕООД има комплексни измерения: изисква предлагането им на широк кръг потенциални потребители, което означава изпълнение на задължението за закупуването им от страна на последното в посочените минимални количества и на определената минимална стойност, поставянето на рекламни материали и съответното обозначаване на обекта като свързан с определена марка кафе-продукт. Част от рекламата е осъществена чрез поставянето на външна светеща табела

и поставено рекламно фолио, което представлява форма на пасивна реклама, доколкото наименованието на съответната марка кафе се възприема от неограничен кръг лица. За периода до развалянето на договора ищецът не твърди и не доказва извършеното „браниране“ на търговския обект да е премахнато, затова и тази форма на рекламиране на продукт от листата на ищеца съдът приема за осъществявана и към приключване на устните състезания по настоящия спор, включително след развалянето на договора.

Валидността на клаузата за неустойка, уговорена в чл. 14 от договора означава, че е породено задължение за заплащането □, но обемът на това задължение следва да бъде съобразен с факта на престирано частично изпълнение на задължението за реклама. Разпоредбата на чл. 92, ал. 2 ЗЗД предвижда, че ако неустойката е прекомерно голяма в сравнение с претърпените вреди или ако задължението е изпълнено неправилно или отчасти, съдът може да намали нейния размер. Няма съмнение, че съгласно чл. 309 ТЗ не може да се намалява поради прекомерност неустойката, дължима по търговска сделка, сключена между търговци. Правилото на чл. 309 ТЗ има специален характер, доколкото се прилага единствено и само при търговски сделки, сключени между търговци и дерогира правилото за намаляване на неустойката по чл. 92 ал. 2 ЗЗД, но извън случаите когато задължението е изпълнено неправилно или отчасти – Тълкувателно решение № 1/2009 г. на ОСГТК на ВКС. Затова няма пречка частичното изпълнение на обезпеченото с неустойката задължение да бъде отчетено и размера ѝ да бъде намален.

Съдът приема, че в случая осъществено за периода до развалянето на договора - 31.03.2022 г., т. е. за 36 месеца и 24 дни частично изпълнение на задължението за рекламиране чрез бранирането на търговския обект, което съдът приема да представлява 1/3 от цялото задължение за реклама, наред с предлагането на кафе напитки и използването на съответните рекламни материали – чаши, пакетчета захар, салфетки и т. н., обуславя намаляване на неустойката по чл. 14 от договора до размера от 31867,50 лева (45000 лева * 1/3) * 87,55 % (36 месеца и 24 дни от уговорените 42 месеца), т.е. за подържаната пасивна реклама за период от 36 месеца и 24 дни, т.е. представляващ 87,55 % от целия срок на договора, неустойката следва да бъде намалена с 13132,50 лева, което съответства за приетото за доказано частично изпълнение на задължението за реклама.

Това означава, че солидарната отговорност на ответниците следва да бъде ангажирана до размера от 31867,50 лева, до който исквете за неустойка по чл. 14 от договора следва да бъдат уважени.

С оглед изхода на спора, право на разноски се поражда за всяка от страните, пропорционално на уважената, респ. отхвърлена част от претенциите, но само ищецът претендира присъждането на разноски, като доказва да е извършил такива в общ размер на сумата 6657 лева, от която има право да получи сумата 5015,25 лева, пропорционално на уважената част от исквете.

При тези мотиви, съдът

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА „К.С. 24“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище гр. Пловдив и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „*****, ап. А и Й. В. П., ЕГН *****, СОЛИДАРНО да заплатят на „Б.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****, на основание чл. 92, ал. 1 ЗЗД сумата 31867,50 лева (тридесет и една хиляди осемстотин шестдесет и седем лева и петдесет стотинки) – неустойка по чл. 14 от договор,

сключен на 07.03.2019 г., като ОТХВЪРЛЯ исковите за разликата до пълния предявен размер от 45000 лева и ОТХВЪРЛЯ исковите, с правна квалификация чл. 92, ал. 1 ЗЗД, за солидарно заплащане на сумата 8250 лева – неустойка по чл. 10 от договор, сключен на 07.03.2019 г..

ОСЪЖДА „К.С. 24“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище гр. Пловдив и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „*****, ап. А и Й. В. П., ЕГН *****, СОЛИДАРНО да върнат на „Б.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****, на основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 4, т. 2 от договор, сключен на 07.03.2019 г. кафемашина LA SPAZIALE S5 - 2 групи, сер. № 971245, кафемелачка OBEL AUTOMATIC, сер. № 1882494 и миксер за фрапе Джони, сер. № 140594891.

ОСЪЖДА „К.С. 24“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище гр. Пловдив и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „*****, ап. А и Й. В. П., ЕГН *****, да заплатят на „Б.Г.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата 5015,25 лева (пет хиляди и петнадесет лева и двадесет и пет стотинки) – разноски за производството.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред СОФИЙСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД в двуседмичен срок от връчването му на страните.

СЪДИЯ:

Съдия при Софийски градски съд: _____